

MATTI HOLOPAINEN

Löytyykö sitoutumista ilman kuntaliitosta?

Ilmastonmuutoksen torjuminen ja maan kilpailukyky edellyttävät kunnilta maapolitiikan tiivistä yhteistyötä.

KESKEISENÄ SEUTUJEN, talousalueiden, maapolitiikan tavoitteena on yhtenäinen, kustannustehokas ja toimiva yhdyskuntarakenne. Yhdyskuntarakenne ja maankäytön ratkaisut vaikuttavat palvelutuotannon kustannuksiin kaikilla palvelusektoreilla. Seudun kuntatalouden tasapaino, kilpailukyky ja kuntalaisten verorasitus ovat tiiviisti kytköksissä maapolitiikan tavoitteisiin ja niiden saattamiseen.

Kuntaliitoksessa kuntien menot ja tulot kohtaavat. Kustannuksia jaetaan ja palvelutuotantoa tehostetaan hyvässä yhteistyössä. Löytyykö seudun kuntien yhteistyötilanteissa sopu myös tulojen jakamisesta? Maankäytön ratkaisut vaikuttavat keskeisesti kuntien tuloihin.

Maapolitiikan yhteistyön valmistelun tavoitteena on yhtenäistää kuntien maapolitiikan strategiset linjaukset ja toimintaperiaatteet

Seudun kuntien maapolitiikan yhteiset tavoitteet ja periaatteet tulisi linjata, jotta voidaan varmistaa käytännön maankäytön yhteistyön toimivuus ja jatkuvuus kunta-

rajojen yli seudun kokonaisuutta tarkasteltaessa. Hajarakentamisen ohjaaminen seudulla kytkeytyy kiinteästi seudun maapolitiikkaan.

Kuntien yhteisinä tavoitteina ovat kysyntää vastaava tonttitarjonta kestävä kuntatalouden ehdoilla sekä kunnallisten palvelujen järjestämisen näkökulmasta kustannustehokas yhdyskuntarakenne. Kuntien yhteisten, kuntatalouteen kytkeytyvien tavoitteiden kautta mahdollistetaan kansalaisten tasapuolinen kohtelu seudulla kuntarajoista riippumatta maapolitiikan keinoja käytettäessä.

Seudun kunnissa noudatettavat yhteiset maapolitiikan toimintaperiaatteet ja niiden noudattaminen käytännön päätösten ja toimenpiteiden valmistelussa sekä päätöksenteossa mahdollistavat seudun maapolitiikalle asetettujen yhteisten tavoitteiden toteuttamisen. Keskeisiä yhteisiä maapolitiikan toimintatapoja koskevia yhteisiä linjauksia ovat maapolitiikan keinojen käyttämien tarpeen mukaan, aktiivinen maanhankinta, lunastamisen käyttäminen tarvittaessa, yksityisen maan kaavoittamisen ja maankäyttösopimusten käyttämisen periaatteet sekä hajarakentamisen ohjaamisen periaatteet.

Kuinka suuri osuus maankäytön menoista katetaan maankäytöstä saatavilla maksutuloilla ja minkä osuus katetaan yhteisistä verovaroista?

Maankäytön toteuttamisessa tarvitaan kuntien investointeja maanhankintaan sekä kunnallistekniikan että muiden kunnallisten lähipalvelujen toteuttamiseen. Maankäytön tuloille on asetettava yhteiset tavoitteet suhteessa maankäytön

aiheuttamiin maanhankinnan ja kunnallistekniikan sekä muiden kunnallisten palvelujen aiheuttamiin kustannuksiin. Nämä tavoitteet vaikuttavat edelleen raakamaan hintatasotavoitteisiin, tonttien luovutustavoitteisiin sekä yksityisen maan kaavoittamisen kunnalle aiheuttamien kustannusten kattamiseen.

Onko asunto-, elinkeino- ja maapolitiikan talous kokonaisuutena tasapainossa seudun kuntien kesken?

Jalkautuvatko yhteinen strategia, maapolitiikan tavoitteet ja toimintaperiaatteet, käytännön toimiksi seudun kunnissa? Sitoutuvatko päättäjät ja maapolitiikkaa valmistelevat virkamiehet yksituumaisesti ja poikkeuksetta toteuttamaan strategiaa käytännössä? Hallitsemattomaan hajarakentamiseen liittyvät kustannus- ja ympäristövaikutukset ovat kiistattomat. Torjutaanko yhdyskuntarakenteen hajautumista yhdessä? Kilpaillaanko asukkaista ja yrityksistä yksissä tuumin? Onko ylikunnallisten palvelujen kustannusten jakaminen hallinnassa? Kuka maksaa teatterin ja jäähallit? Tarvitaan avointa keskustelua ja yhteistä sitoutumista tavoitteisiin ja käytännön toimenpiteisiin, ihan kuin oltaisiin samaa kuntaa...

Kirjoittaja Matti Holopainen on maankäytön asiantuntija Suomen Kuntaliitossa. Sähköposti matti.holopainen@kuntaliitto.fi.